

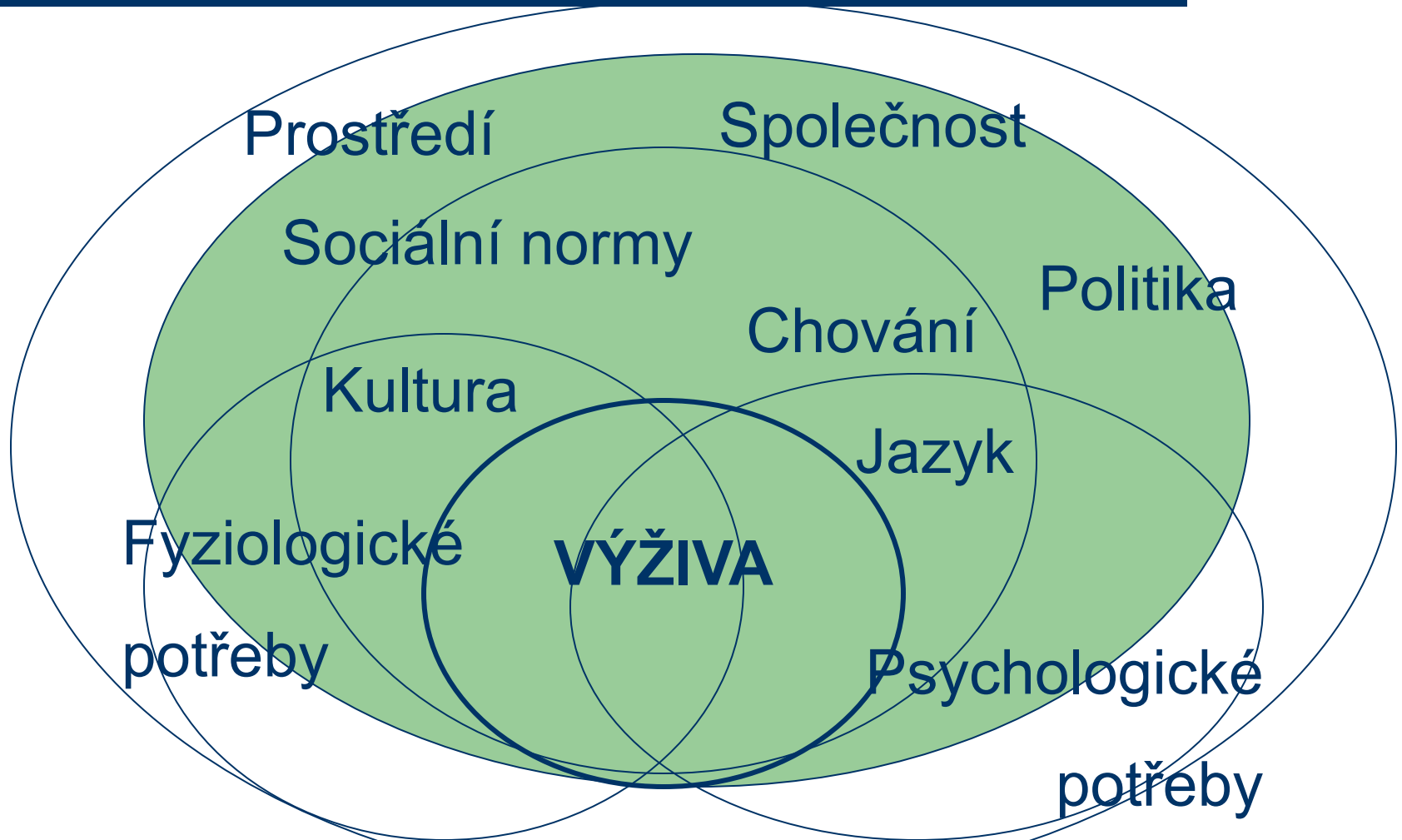
Metody výživové spotřeby

Zuzana Derflerová Brázdová

Lékařská fakulta

Masarykovy univerzity v Brně

Kontext výživy v životě člověka

Co vlastně víme o výživě lidí bez pochybností a zcela PŘESNĚ?

Že lidé jedí.

Srovnání kvalitativních a kvantitativních metod

	<u>Kvalitativní</u>	<u>Kvantitativní</u>
Paradigma	Konstrukce	Objektivismus
Účel (<i>obvykle</i>):	Objevný	Ověřující
Perspektiva	Emická (zevnitř)	Etická (zvenku)
Velikost souboru	Malý	Velký
Metody výběru	Účelové	Randomizace
Jednotky	Slova	Čísla
Výhody	Hloubka, souvislosti	Testují vztahy, zevšeobecnění

Kvalitativně – kvantitativní kontinuum

Kvalitativní

Kvantitativní

Strukturální kontinuum

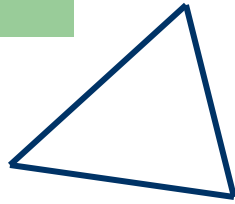
Nestrukturovaná interview
Účastnická pozorování

Freelisting

Strukturované studie
Struktur. pozorování

Semistrukturované interview,
diskuse ve skupinách

Otevřené otázky

Triangulace

- Triangulace = měření některých proměnných třemi způsoby (maximalizuje šanci zjistit pravdu).
- Použité metody závisí na: čase, výzkumné kapacitě, zdrojích, očekáváních...
- *Příklad* – Zjišťování prevalence výhradního kojení ve věku 3 měsíců (Malawi):

<u>Všechny metody</u>	<u>Výž.historie</u>	<u>7den rec.</u>	<u>24h rec.</u>
14.1%	20.9%	31.7%	38.8%

Přístupy ke kombinování metod I.

Model 1:

Kvalitativní metoda umožní vývoj kvantitativních nástrojů

Přístupy ke kombinování metod II.

Model 2:

Kvalitativní data pomohou vyložit kvantitativní
zjištění

Přístupy ke kombinování metod III.

Model 3:

Kombinovaný přístup

Skupiny (Focus Groups)

- Metoda vhodná pro stanovení kulturních/sociálních norem chování
- Nikdy nemůže být použita jako jediná a samostatná metoda

Slabiny: diskuse ve skupinách jen zřídka reflektuje aktuální chování, nedává obraz variability měřeného fenoménu

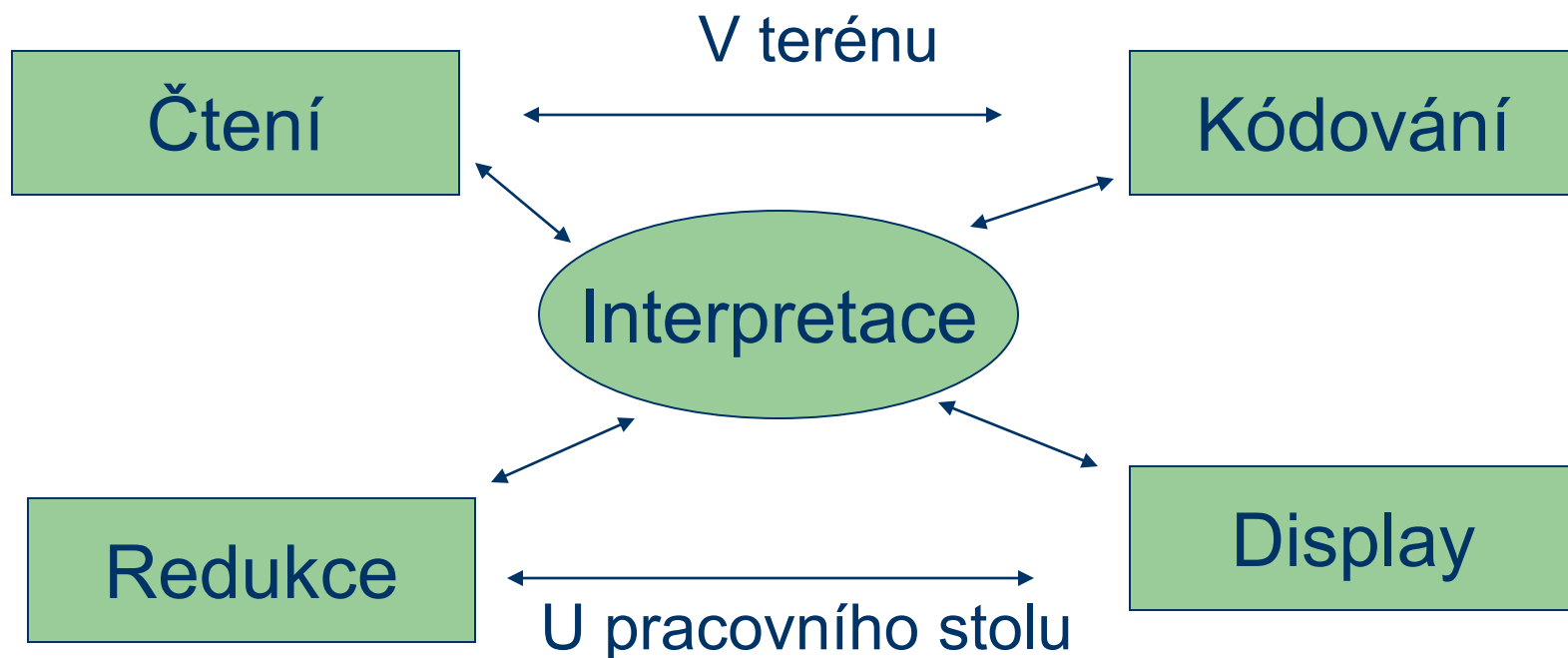
- Procedura: záznam dat, transkripce, analýza

Semi-strukturované a hloubkové interview

- Koncepční rámec
- Pracovní návod/průvodce
- Strategie výběru souboru
- Zpráva zpracovaná z perspektivy informátorů
- Zvukový záznam interview s poznámkami, tam, kde je to možné
- Rozšíření „hrubých“ poznámek a transkripce zvukového záznamu

Přístup k analýze kvalitativních dat

Kontinuální, iterativní proces zahrnující následující základní komponenty:

Analytické techniky

- Obsahová analýza
- Maticová analýza
- Analýza vyprávěných případů
- Ethnographické rozhodovací modely
- Doménová analýza
- Multidimenzionální škály
- Taxonomická analýza

Pozorovací metody

- Nepřímé vs. přímé pozorování
- Ohnisko pozorování
- Úrovně pozorování
- Pozorování účastníkem
- Nestrukturované ohniskové pozorování
- Rámcový formát pro zápis

Nepřímé vs. přímé pozorování

Nepřímé

- Snazší proveditelnost
- Méně citlivé
- Méně reaktivní...

Přímé

- Přesnější, akurátnější
- Snazší interpretace
- Objevnější

Kvantitativní metody I.

Prospektivní

- **Záznam (record)** (3 denní, 7 denní)
s vážením, odhadem

Výhody:

Přesnější než recall, nezáleží na paměti

Slabiny:

Velmi závisí na ochotě spolupracovat (compliance)

Vyžaduje: gramotnost, zodpovědnost, stabilní životní podmínky...

Kvantitativní metody II.

Prospektivní

- **Inventorní** obvykle 1,3,6,12 měsíců

Výhody: exaktní, kombinuje nutriční a ekonom. data

Slabiny: nereflektuje individuální spotřebu

- **Metoda dvojitých porcí**

Výhody: exaktní, dovoluje detailní chemickou analýzu

Slabiny: vyžaduje vysokou úroveň compliance, stabilní životní podmínky, je drahá, působí nepohodlí

Kvantitativní metody III.

Retrospektivní

- **Recall:** obvykle 24 h, někdy 3 dny
  - s vážením
  - odhadem (foto atlas, 3D modely)

Výhody: snadný, rychlý, levný, použitelný ve velkých souborech

Slabiny: méně reprezentativní, závisí na paměti, vyžaduje kuchyňskou gramotnost, nepoužitelný u dětí <7 let

Kvantitativní metody IV.

Retrospektivní

- **Výživové zvyklosti - Food frequency questionnaire (FFQ)**
  - Semi-kvantitativní
  - Kvantitativní

Výhody:

Zahrnuje delší období, není ovlivněna krátkodobými změnami

Slabiny: reflektuje spíše přání než realitu, méně exaktní, nepoužitelná u dětí <7 let